

DOKTER ZANENHOF EN DE GODSDIENST.

Zijn vader was atheïst. Zijn moeder een geloovige. Allebei moreel zeer hoogstaand. Hij plichtbewust, zij liefdevol. Al zeer vroeg verloor Zanenhof het geloof. Volgens zijn biograaf Dr. Edmond Privat, zou de anti-christelijke houding van veel zogenaamde Christenen de grote stoet daaraan gegeven hebben. Dat kan ons flauw en onvoldoende genotiviseerd toeschijnen. Doch de mensch bestaat niet alleen uit rede en verstand. Vooral de jonge Zanenhof niet, die, naar 't schijnt, een zeer en zeer gevoelig jongetje was. Steeds blijkt hij ook rechtzinnig geweest te zijn zooals we verder zullen laten uitschijnen. In deze omstandigheden moesten wij het oordeel daarover aan God overlaten. Het is voor hem in elk geval pijnlijk geweest.

Tienige uren vóór zijn dood, toen hij nog van pijn was eens uitvoerig zijn gedachten en zijn belevenis van het bovenaardsche naar te pennen heeft hij het volgende daarover geschreven: "Ik weet niet heel juist leer in welk jaar ik het godsdienstig geloof verloor, maar wel weet ik nog dat ik de hoogste grad van ongeloof bereikte rond 15-16 jaar. Dit was ook de meest getourmenteerde tijd in mijn leven. Geheel het leven verloor in mijn oog alle zin en waarde. Met verlichting aanzag ik mijzelf en andere menschen, in mij zelf en in de anderen alleen maar een redeloos stuk vleesch ziende, dat ontstaat, men weet niet waarom en waarvoor, dat in de eeuwigheid minder dan de kleinste seconde leeft, dat weldra wegbederft en dat in al de ontelbare komende miljoenen en miljoenen jaren nooit meer weerkeert.

Waarvoor leef ik? Waarvoor leer ik? Waarvoor werk ik? Waarvoor ben ik? „Wat was er in de plaats van dit geloof gekomen? Een volstrekt materialistische conceptie van het leven en de wereld?"

Neen. Hij geloofde aan een macht die, boven de aarde, een zekere richting geeft aan en leiding uitoefent over de aarde. Deze macht wist hij niet goed te bepalen.

Hij heeft ze gehuldigd in het zeer mooie gedicht "Preĝo sub la verda Standardo". De laatste woorden van het bovenbedoelde Manuscript zijn: "Ik begin te gevoelen dat dood misschien niet verdwijnen is...; dat er een soort wetten bestaan in de natuur;...dat iets mij voorbeschikt voor een hoog doel..." Verder heeft Zanenhof geschreven dat hij al vroeg deze gedachten had en dat ze weinig evolueerden. Zijn plotselinge dood aan de schrijftafel heeft hem belet deze gedachten verder te ontwikkelen. Zoodanig dat zijn geloof...een geheim is dat hij in het graf megedragen heeft.

Zanenhof onderscheidde zeer duidelijk geloof van zedelijke gedragte. Voor wat dit laatste betreft was hij onvoorwaardelijk een aanhanger van Christus. Tot een kongres van jonge Christenen dat hem een groot gebrecht had, richtte hij de volgende woorden: "Wat is schooner in de wereld dan de volledige navolging van de leer van Jezus?"

Ondertusschen weten wij ook uit Zanenhof's leer en leven dat hij de verschillende godsdiensten stilaan was gaan beschouwen als verschillende uitingen van een zelfde grondwaarheid.

Vandaar dat hij de godsdienst aanzag als een der naar zijn opvatting twee groote zaken die het menschedom verdeelen: de godsdienst en de taal. Hij streefde naar eenheid onder het menschedom om dit menschedom naar den eeuwigen vrede te brengen. Zoodanig hij gewerkt had voor een universele taal, zoo begon hij te werken voor een universele godsdienst. Een eerste projekt verscheen in 1906 in de brochure, getiteld "Homaranismo", naamloos, omdat hij de Esperantobeweging niet wilde compromitteren. Hij wilde niet dat zijn eigene strikt persoonlijke gedachten over godsdienst aanzien werden als onafscheidelijk verbonden aan de Esperantobeweging. Steeds heeft hij uitdrukkelijk verklaard dat de "Internationale Ideo" van Esperanto en het "Homaranismo" heel verschillende zaken waren. En toen zijn rede en zijn geweten hem dwongen voort en openlijk te streven naar een ééne godsdienst voor alle volkeren, hield hij zelf op een officiële persoonlijkheid te zijn in de Esperantobeweging.

Dit is gebeurd in Augustus 1912, gedurende het universeel Esperantokongres te Krakau.

"Het tegenwoordige kongres is het laatste in hetwelke gij mij vóór u ziet staan; in 't vervolg, als ik zal kunnen komen, zult gij mij steeds tusschen u zien".

Esperantist met de andere Esperantisten. De "Internationale" van Esperanto is niets anders dan een morele, een zedelijke houding of gedragsregel. Het "Homaranismo" is of wilde zijn: een godsdienst.

Waarom bestond die godsdienst? Ze is nooit klaar uitgewerkt noch zelfs duidelijk bepaald geweest. Aanvankelijk geloofde Zamenhof dat het mogelijk zou zijn dat de aanhangers van "Homaranismo" hun eigen godsdienst bleven belijden, als ze er een hadden, en op sommige tijden bijeenkwamen om een soort godsdienst aan te hangen die o.a. voorschreef:

geen geloof aan de absolute waarheid van eene der bestaande godsdiensten. Dit was logisch en psychologisch onmogelijk. Iedere godsdienst beschouwt zich zelf als zijnde DE waarheid.

Vanaf dit oogenblik kunnen de hoogepriesters ervan niet toestaan dat hun schapen naar een vereeniging loopen die die waarheid nageert. Ten ander, de geloovigen zelf kunnen dat niet als zij in volle rechtzinnigheid en overtuiging hun godsdienst belijden. Hier schoot de anders terecht zeer geprezen werkelijkheidszin van Zamenhof te kort. Dit punt werd dan ook het meest veranderd in de tweede uitgave van de brochure over "Homaranismo".

Er bleef alleen maar over: rechtzinnigheid, verdraagzaamheid ten overstaan van de verschillende godsdiensten en vervulling van een moreel van broederse. Wat Zamenhof er toe aangezet heeft dit punt te wijzigen is ongetwijfeld geweest het verbod van de verschillende kerkgenootschappen aan hem onderworpen en daaraan mede te doen; maar ook de overtuiging van Zamenhof zelf dat het nml. misdadig zou zijn iemand uit zijn eigen godsdienst te trekken als deze godsdienst hem de innerlijke vrede schenkt en weet te bereiken dat deze mens goede daden stelt, dus als een goed mensch leeft. En dat hier pleit weer voor Zamenhof's werkelijkheidszin, en ook voor zijn tact.

Op die manier werd het "Homaranismo" toch geen nieuw geloof; dus nog veel minder een nieuwe theologie of filosofie. Het bleef een uitwendig kader; toch een godsdienst, omdat het de godheid huldigde en bepaalde ceremoniën voorschreef. Er zouden nml. werken voorgelezen worden van de groote leeraren over leven en dood en over de betrekkingen tusschen het "ik" en het universum en de eeuwigheid. Er zouden filosofisch-ethische besprekingen zijn. Er zouden himnen gezongen worden. Daar hechtte Zamenhof zeer groot belang aan. Omdat hij wist hoe de mensch-physisch - gebonden is aan het concrete; hoe hij iets tastbaars, voelbaars moet hebben. Zeer groote zeldzaamheden zijn degene die zich kunnen voeden alleen met abstracte theoriën. "Deze tempel zou moeten geven: geestelijke rust aan de ouderlingen, troost aan die lijden, de mogelijkheid zijn geweten te ontlasten..."

Ook hield Zamenhof daaraan, onwille van de kinderen. Ziehier wat hij daar over schreef: "Het kind van een officiele, gedeclareerde godsdienstlooze kerk heeft nooit in het hart dit geluk, die warmte bezitten welke aan anderen kinderen de kerk de traditionele gebruiken, het bezitten van God in het hart geven. Hoe gruwelijk lijdt het kind van een godsdienstlooze soms niet als het een ander kind, nogelijks een zeer arm kind, maar met een gelukkig hart de kerk zich binnengaan, terwijl het zelf geen enkele leidsregel heeft, geen feesten, geen gebruiken..."

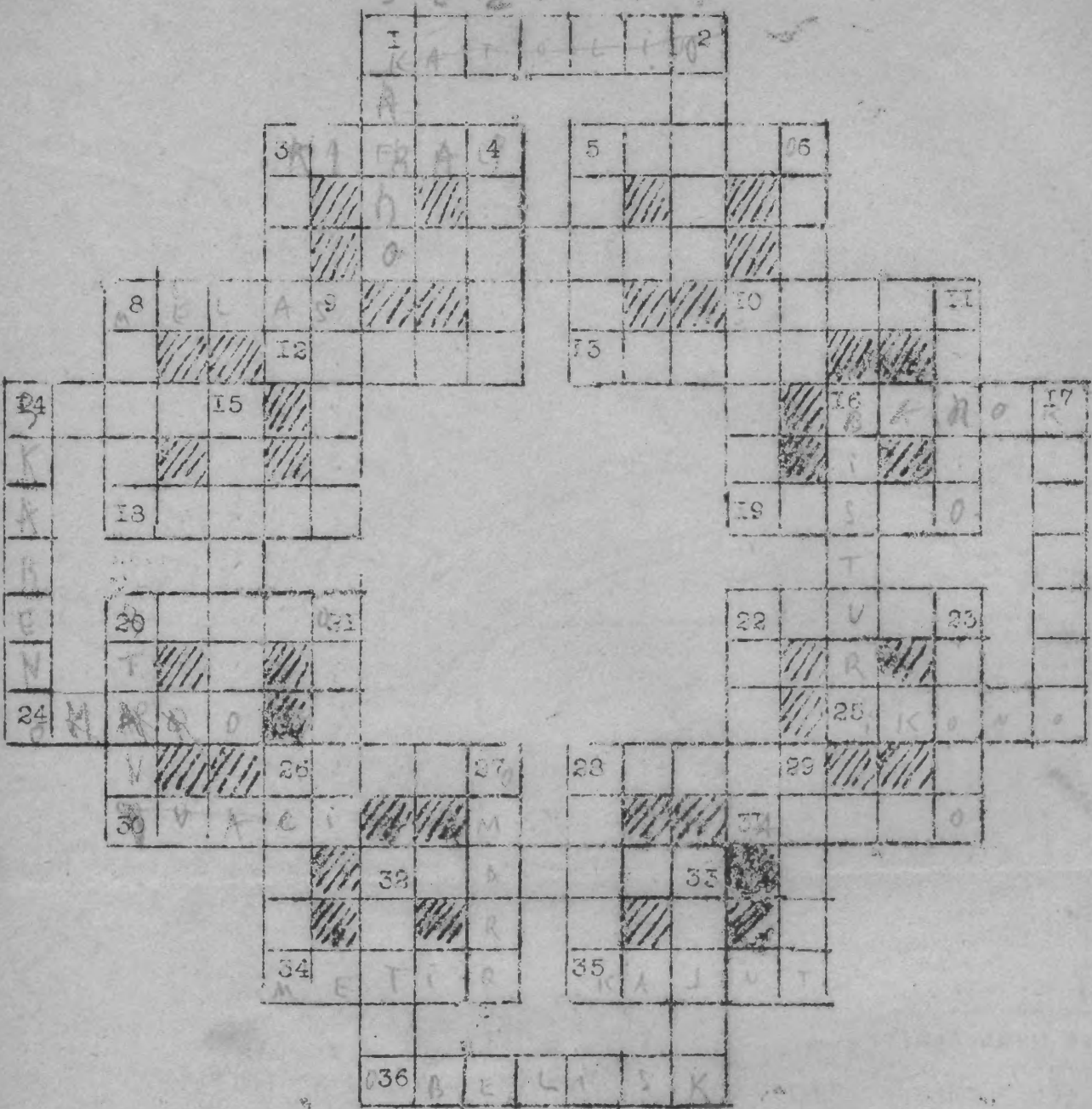
Men vraagt zich af: heeft deze groote waarheid, die Zamenhof zoo diep bevroedde, hem niet dieper doen nadenken? over de zin, de betekenis er van. Hoe komt het dat een kind die nood heeft als die nood niet korrespondeert aan de werkelijkheid? Wijst dat niet op een bepaalde godsdienst die zich bepaaldelijk laat kennen en die bepaaldelijk te dienen is? Maar Zamenhof heeft zijn geheim in zijn graf megedragen. Verder zijn daar in het "Homaranismo" heel wat gedragsregels. "Aanzie het menschen als eene familie" "Oordeel een mens niet naar zijn nationaliteit doch naar zijn daden". "Patriotisme weze slechts dienst aan een regionale gemeenschap van menschenbroeders, nooit: haat tot anderen". "Uw godsdienstig geloof weze niet erfelijk bepaald, doch rechtzinnig". "De ware geboden van den godsdienst liggen in het hart van iedere menschen in de vorm van het geweten en het bijzonderste is de wederzijdsche achting en hulpvaardigheid".

Als wij dat alles nu in zijn geheel overschouwen, dan staan wij voor de Presve van Zamenhof, die mislukt is, en die Katholieken ten andere niet kunnen bijtreden. Wij hebben daarom echter niettemin eerbied en genegenheid voor Zamenhof.

Er hij heeft ons achtergelaten de "Internationale" van Esperanto, die wij al te moeten aanhangen omdat het de moreel hoogste gedragsregel is "in volledige vereenstemming met de leer van Jezus Christus." (Prof. Dr. H. G. van Erden)

(Drs. Fernand ROOSE)

J & Z U I T O

HORIZONTALE : 1 membro de religia societo - 3 armaĵo (R) - 5 blankligna arbo - 7 furaga herbo (R) - 8 densa siropa bruna kaĉo (R) - 10 grimobirdo (R) - 12 subita teruro (R) - 13 numeralo - 14 malgranda tino kun tenilo (R) - 16 arkitektura stilo (R) - 18 arbo (R) - 19 terparto ĉirkaŭita de akvo (R) - 20 bongusta viando - 22 granda marfiŝo (R) - 24 granda markrustulo - 25 sankta bildo - 26 speco de arbo - 28 veturilo (R) - 30 amasa kaj entuziasma saluto (R) - 31 aureolo - 32 listo, tabelo (R) - 34 okupo, profesio - 35 ŝipa ĉambreto (R) - 36 unusola ŝtonmonumento (R).

VERTIKALE : 1 angla mezurunuo de longo - 2 parto de la fizikscienco (R) - 3 ĉivno (R) - 4 flegna (R) - 5 kelta poŝto - 6 surtera serkonka molusko (R) - 8 suklapa molusko (R) - 9 kordinstrumento uzita ĉe antikvuloj (R) - 10 floro (R) - 11 birdo - 14 urbestara funkciulo - 13 interna korpparto - 16 ĉirurgia tranĉilo (R) - 17 enlanda birdo - 20 malmola metalo - 21 diskurso (R) - 22 sennuba kan-ŝaranta (R) - 25 kaverno - 26 vinagro - 27 manĝebla molusko - 28 speco de pokalo (R) - 29 boŝtato (R) - 32 levilo - 33 arbo kun malmola ligno (R).

& & & & & & & & & &

III. Bewuste en onderbewuste.

"Bewust" zijn brengt in onzen geest een beeld dat kan verwerkt worden tot e "gedachte". Dagelijksch vormen zich honderttallen beelden in ons bewustzijn. Evenwel worden ze niet allen tot "gedachte" omgezet (er zijn beelden die alhoewel "bewust" gezien niet tot het verstand doordringen) noch blijven ze bestendig in het bewustzijn.

Men kan zich niet terzelfdertijd bewust zijn van een groot aantal beelden (beeld in de betekenis van gezamenlijken indruk van een groep voorwerpen of van één voorwerp) en aan die beelden denken daar onze denkkraacht beperkt is tot het ééne. Dit vloeit voort uit het "niet-oneindig zijn" van den geest. godheid alleen kan aan alles denken op hetzelfde oogenblik zooals ook Hij alleen alle tijden beheerscht.

Een opkomende gedachte in den menschelijken geest verdringt een opkomende gedachte. Kon men immers denken aan wat men denkt dan zou men ook kunnen denken te denken wat men denkt enz. en zou onze denkkraacht oneindig groot dus "God gelijk" zijn.

Wat gebeurt er dan met de voorgaande gedachten ? Worden ze opgeborgen in ons geheugen en daar passief bewaard tot een uiterlijke prikkel ze opnieuw in ons bewustzijn roept ? Of is het mogelijk dat er een verdere werking optreedt ?

Onderstellen wij het eerste dan zou elke "herboren" gedachte denzelfden inhoud moeten hebben als op het oogenblik dat ze uit ons bewustzijn werd verdreven. We weten echter door ondervinding dat dit niet steeds het geval is. Een "herwonnen" gedachte kan ons verrassen door haar klaarheid en zekerheid die ons vroeger niet tref. Die gedachte moet dus in een nieuwen vorm in ons bewustzijn gepresenteerd worden zoodat wij getroffen worden door deze wijze van voorstellen. Waarvoor deze verandering ?

Mer nog. Worden alle gedachten in ons bewaard zooals ze door ons verstand geschapen worden dan zou er daarbuiten geen verandering noch bestaan mogelijk zijn. Dan zouden inspiratie en intuïtie uitgesloten zijn.

Wat verstaat men immers onder deze vormen van gedachten-voortbrenging.

Inspiratie : Een gedachte wordt ons als ingegeven. We hoeven niet te redeneren maar iets in ons dwingt ons uiting te geven aan een gedachte waarvan wij op het oogenblik niet bewust zijn.

Zoo zal een schrijver door inspiratie schrijven zonder te weten wat hij schrijft, een musicus componeeren zonder te weten wat hij componeert. Die kunstenaars bevinden zich in een soort "extase" een "narcose" van den geest en slechts na de uiting van deze inspiratie worden ze zich bewust van den aard en de kwaliteit van het voortgebrachte.

Intuïtie : Vrouwen worden als "grote intuïtieven" aanzien. Ook kent men de bepaling dat bij de vrouw de denkkraacht minder ontwikkeld is dan bij den man. Deze twee stellingen bijeengebracht zouden dus doen veronderstellen dat men te veel aan verstand (bij den man) een tekort aan intuïtie meebrengt en omgekeerd. Evenwel kunnen mannen ook intuïtief optreden doch dan mag hun verstand geen hindernis daarstellen voor het spontane der intuïtie.

Vrouwen kunnen zich zonder dat zij er zich van bewust zijn gedachten eigen maken die ze met een wonderlijke fijnheid verwerken en met een gepastheid weten te gebruiken. En hier wordt niet geredeneerd. Hieruit moeten wij besluiten dat er buiten het verstand nog iets bestaat dat gedachten kan voortbrengen, iets dat voor een buitenstaander een onverklaarbare en geheimzinnige werking uitoefent:

Het onderbewuste.

De droom is een uiting van het onderbewuste.

Iets dat leeft, dat werkt, zoekt zich te uiten. Zoo ook het onderbewuste. Evenwel stelt gedurende de waaktoestand het verstand een hindernis daar voor die uiting. Als een filter laat de menschelijke wil slechts die uitingen door die geschikt worden geacht. Gedurende den slaap wordt de werking van het bewustzijn verdoofd en heeft het onderbewuste dus meer kans tot uiting waarvan zij daar ook dankbaar gebruik maakt.

Slecht bij uitzonderlijke gevallen treedt het onderbewuste bij den waaktoestand te voorschijn.

Bij kunstenaars: bij het voortbrengen van een kunstwerk. Daar is de wil verdoofd en de geest wordt onder de narcose van de inspiratie geleid door het onderbewuste.

Bij vrouwen : een bestendige rol wordt bij de intuïtie aan het onderbewuste toebedeeld.

Bij zinnelozen : hier is de filter van het verstand uitgeschakeld en heeft het onderbewuste vrij spel. Hier kan ook de volle aandacht gewijd worden aan de studie der problemen van overerving, invloed van het milieu, sexueele in-

vloeden, enz. daar hier de uitingen betrekkelijk zuiver te voorschijn treden terwijl bij den normalen mensch de opvoeding (africhting in 't stal) het karakter (wil) of gewild kunstmatig optreden zooveel onberekenbare factoren zijn die de waarneming vervalschen.

Daarbuiten zijn wij aangewezen tot de droom om kennis van ons diepste "ik" te verwerven. Droomontleding is dus een aangewezen noodzakelijkheid die even wel streng moet onderscheiden worden van alle valsche wetenschap: waarzeggen en andere aftruggelarij.

En tenslotte een karakteristiek voorbeeld van werking van het onderbewust als staving van het boven aangehaalde: het werd door mij persoonlijk beleefd en kan dus niet gelden als algemeenen regel.

"Het gebeurde bij mijn Atheneumstudie. Ik volgde de wetenschappelijke afdeeling. 's Morgens 2 uur analytische Meetkunde. Op het einde van de les werd door de leeraar een opgave ter oplossing medegedeeld. Op het oogenblik der toelichting was mijn aandacht scherp gespannen doch tenmidde van de uiteenzetting ging de bel. Poos van 20 minuten. Daarna Geschiedenis, aardrijkskunde en Nederlandsche Letterkunde. 's Namiddags Duitsch en Natuurkunde. Geen oogenblik dacht ik nog aan het probleem van Wiskunde. Ik bracht den avond door me een groote wandeling in de bosschen en het lezen van een roman. Mijn slaap was droomloos tot bij het morgenuur. Plots hoorde ik in mijn slaap een bel luiden en daar kwam voor mij een groot groen bord met de opgave van het probleem netjes opgeschreven. Steeds luidde de bel. Ik werd een stuk krijt in de hand gestopt door een onzichtbaar persoon en begon te cijferen. Wonderlijk snel vond ik den weg naar de oplossing. Ik zou juist het eindresultaat neerschrijven toen het klinken van de bel ophield en.....ik ontwaakte.

Mijn wekker was op het gestelde uur afgeloopen en dit rinkelen werd door mijn gehoor overgebracht naar mijn onderbewuste. Dit werd in verband gebracht met het luiden van de bel bij het einde van de Wiskunde-les en daarmee met het gestelde probleem. Ik had den ook voor dezen keer veel geluk (?) daar ik de dadelijk de gevonden formules neerschreef en slechts had uit te werken. Spijti, voor de studenten zal dit nu wel bij velen het geval niet KUNNEN zijn daar het gevaarheid het niet toelaat doch bij dezen waar het wel mogelijk is wensch ik slechts.....dezelfden droom.

(vervolgd) - Alfons NORRO.

& & & & &

LANDACHT a.u.b. : In ons Maartnummer werd door een onbegrijpelijke missie van de redactie een ingezonden dichtwerk van ons zeer verdienstelijk medelid F. Norro slechts gedeeltelijk gepubliceerd, zoodat het natuurlijk alles van zijn werkelijke waarde verloor. Wij haasten ons hier deze spijtige en onuitlegbare misslag te herstellen door het werk in kwestie terug en volledig te publiceeren. Wij verhoppen dat de inzender de redactie wil verontschuldigen voor het gebeurde.

JEUGDHERINNERING

I. GENOT.

Waanmoedig staart je verren blik
als droomend van vergaan geluk,
Jou lippen vurig eens gedrukt
door mannenmond, vermaan een snik
die opwelt uit je diepste diep
alsof je om erbarmen riep
voor je miskend' verwoeste schoon.
Wanhopig spracld je 't nu ten toon.
Onhuld door teere lilegour
met lippenstift en smak v n wijn
machd jij, met sex-appeal als kleur
de ware liefde een gift te zijn.

II. BREUK.

In 't zachte stille n den storm
zinkt 't afgematte wezen neer.
En vage droomen lijnen vorm
in 't woede brain, zoo ls welcer.

III. DROOM.

't Is avond.
'k Zit denkend in het vallend duister
Heel ver versmoord de zen in laaien.
't Is stil. Om mij is slechts (roed
van vrome klaren. (gefluisd
'k zie d' avond
terwijl ik steeds aan zorgen denkend

Maar ik snel vervreemden avondrood
de liefdevlam voor jou herleven doet.
't is avond
En steeds herschept mijn noëe geest
't verheerlijkt beeld dat in min leven
als ideaal, van mij, het meest
het hoogst geluk meest geven.

Ik zie d' avond.
En ik denken gaat naar jou alleen
En ik droom van jou alleen.
Ik droom van jou,
van jou, van jou.
Ik droom van zachte zwoele nachten,
vol geur van tere leenterozen,
waarin ik droomend jou verwachtte,
ouwen wilde en wankerozen.

Helaas een werkelijkheid mocht het niet
Gij bleef de mij bleef de mijn
alleen... in wereld... alleen... pijn,
alleen, alleen... het is duitere verleen.

8 8 8 8 8 8 8 8 8 8

IV. BEROU.

Hoe knagend vreet de smart heb 't hart
van hem die koning wilde zijn
en slaaf werd van zijn driften.

Hoe heft hij 't klaglied van de smart
wanneer hij, zenzaan, voelt de pijn
die zonden er in griften.

Zijn hart, zijn hart, het deed hem we
als hij 't genot in driften zocht.
Zij schonken nimmer hem de vrede.
Wat eens de liefde wel vernocht.

En onvoldaan verlangde hij meer:
dat zij, die liefde hem eens schonk,
hem weer beuint, zo als veler,
hoe diep hij ook in zonden zonk.

(HONS MORRO)

LITERATURA ANGLIO: - saunigo de la tradukado de "Juffer Symforosa, begijntje"
... Sed nun Symforosa devas veni en la "Hellestraatje" (Infernastrateto) kie
logas Martinus. Si tute konduzigas, si paligas kaj rugigas kaj spiras per
ekskutoj.

Martinus... en sia ĝardeno inter la rozoj. Li portas ĝandon sunĉape-
lon kaj havas... ĝandajn ŝuojn.

Ciaj pasoj... en la suna silento kaj Martinus lev... okulojn:
"Jen, tagon fraŭlino Symforosa", li kapjesus senga, kaj ĉar si nenion diras
li aldonas: "je promenado kun tia suno?"

Symforosa hirtas kaj diras per tremanta voĉo: "Tion oni ne povas senti, vi
almenaŭ ankoraŭ ne sentas ĝin"... O kiaj belaj rozoj"

"Sed mi kutinas al la suno, fraŭlino" li respondas rugigante "li vivas per
la suno, kion mi kaj miaj floroj forus sen suno?..."

Jen netu tian hejme en vakto, kaj li donas je tiuj vortoj al ŝi malhelpa
van rozon kun karminkolore bordite kiu portas la nomo de "Gloire de Dijon".
Symforosa ne scias kion fari pro ekstremo. Si rigardas lin kaj la rozon kaj
subite ŝi volas ion diri kie tuŝas lin.

"Estas bela paŝo... oni ĉiam estas ĉirkaŭ deodoro kaj belaj koloroj
... Via... la virino de kiu vi iam edziniĝos, tiu trovos ĝin grable..."

Ĉu vi tiam estas florojn, fraŭlino?... Jes?... tiam estas bedaŭrinda..."
Sed Martinus rugigas kaj silentas. "Kio estas bedaŭrinda, Martinus?" demandas
Symforosa tuj poste dum ke ŝiaj manoj tremas.

"Nu ja..." bezitas li "tiam vi devus edziniĝi de ĝardenisto" kaj li kore
ridas pro la vortoj.

Estas kvazaŭ la tero fundigas sub siaj piedoj. Alfluo de feliĉego ĵetlu-
vas sur ŝi. Ŝi devas sin firmateni al la ferkradoj de la barilo; ŝio turnas
kaj la ŝvito verlas malvarme kiel glacio sur ŝia frunto. "Martinus, Martinus-
ĉi balbutas "O, se nia Disinjoro..." sed pli ŝi ne kapablas diri. Tuj ŝi al
li komprenigas ĉion en letero. Kaj vidu, per kia serioza vizaĝo Martinus ŝia
rigardas.

Ŝia frunto estas subrigita kaj ŝiaj okuloj montras multe da blanko, li ne
komprenas kiel ŝi agas tiel romantike, li tiam pro ĝi, li kredas ke ŝi ne-
de multe da ĉagreno kaj diras per konsola ŝin: "ĉion bone aranĝigos... vidu
kioe kiel ĝi iĝis kur mi... kiu iam ĝin pensus kiam ni venis al la beginoj.
Ĉu kiam ni ĉu vi laboris estis ankoraŭ nek ŝajne nek penso sed tiam ĝi tiel
subite venis ĉarante tiu retirigo ĉe la Brunaj Monaĥetoj. Estas efektive ni
Disinjoro".

"Martinus, Martinus, kion... kion... kion vi volas diri" ŝi interrompas lin,
tiam kaj ĝoje sentape.

"Nu" li trankvile diras per jovi la kaj fiara ridego kiu montras liajn gr
dajn blankajn dentojn "Ĉu vi ne ankoraŭ scias? Ĉu onklo pastro ankoraŭ nomi
diris pri ĝi? Nu fraŭlino, mi iĝos frato ĉe la Brunaj Monaĥetoj, se al Dio
ĝi plaĉos mi iĝos ekde 14 tagoj frato ĉe la Brunaj Monaĥetoj" kaj enfanteje
li ŝin alrigardas.

"Martinus..." sed Symforosa ne plu povas daŭrigi, ŝi sin returnas kaj forku
ras, forgesante la laste stacio de la Sankta Krucvojo. Ŝi... la pedelino...

